

ΠΑΝΟΣ ΖΥΓΟΥΡΗΣ - ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 9-11 (2^{ος} όροφος) ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ:210-8259140-1-FAX: 210-8259235
KIN:6977506705, e-mail :pzygouris@gmail.com

Επί του με αριθμ. πρωτ. εισ. Ε.Δ.Ε.Υ.Α. 1931/12.03.2013

ερωτήματος της Δ.Ε.Υ.Α.

Ερωτάται από τη Δ.Ε.Υ.Α.:

1. Έχουν υποχρέωση οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης να επιβάλλουν προσαυξήσεις σε οφειλές ύδρευσης και αποχέτευσης των δημοτών;
2. Έχουν δυνατότητα οι ως άνω επιχειρήσεις να επιβάλλουν τόκους υπερημερίας στους ως άνω λογαριασμούς;

*****

1. Επί του πρώτου ερωτήματος η γνώμη μου είναι η ακόλουθη:

Σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της § 1 του άρθρου 1 του Ν. 1069/1980, «Περί κινήτρων δια την ίδρυσιν Επιχειρήσεων Υδρεύσεως και Αποχετεύσεως», ορίζεται ότι «1. Οι ανωτέρω Επιχειρήσεις αποτελούν ίδια Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου κοινωφελούς χαρακτήρα, διεπόμενα από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, εφόσον δεν ορίζεται αλλιώς από τον νόμο».

Επίσης, κατά το άρθρο 5 § 1 & 2 περ. α' και στ' του Ν. 1069/1980 ορίζεται ότι «1. **Το Διοικητικόν Συμβούλιον διοικεί την επιχείρησιν και διαχειρίζεται την περιουσίαν και τους πόρους ταύτης**, αποφασίζει δε επί παντός αφορώντος την επιχείρησιν θέματος, πλην των περιπτώσεων καθ' ας άλλως ορίζεται εν τω παρόντι νόμω...2α. Το Διοικητικόν Συμβούλιον **επιμελείται των υποθέσεων και των συμφερόντων της επιχείρησεως...** στ. Αποφασίζει περί πάσης εκποιήσεως ή εκμισθώσεως ακινήτων ή κινητών ανηκόντων εις την επιχείρησιν, περί εγέρσεως αγωγών και παραιτήσεως από ασκηθεισών τοιούτων ή παραιτήσεως από ενδίκων μέσων, **περί συμβιβασμών δικαστικών ή εξωδίκων**, ως και δια την σύναψιν υπό της επισφαλείαν αυτών να εκχωρή εν όλω η εν μέρει προσόδους της επιχείρησεως και να παρέχη δικαιώματα υποθήκης επί ακινήτων αυτής».

Περαιτέρω, σύμφωνα με την § 3 του άρθρου 23 του ίδιου ως άνω Νόμου «3. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης που εγκρίνεται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο του δήμου ή κοινότητας στον οποίο ανήκει η επιχείρηση καθορίζονται όλα τα σχετικά με τη λειτουργία του δικτύου υδρεύσεως και ιδίως ο τρόπος του καθορισμού κάθε φορά της τιμής του ύδατος, της διανομής αυτού, τα

σχετικά με τη διαδικασία σύνδεσης με το δίκτυο υδρεύσεως, τη διακοπή των συνδέσεων, την εγγύηση χρήσεως υδρομετρητών, τις διακλαδώσεις του δικτύου, τα υπόχρεα για σύνδεση ακίνητα, οι υπόχρεοι καταβολής των τελών υδρεύσεως πάσης φύσεως και οι υποχρεώσεις τους, καθώς και οι αντίστοιχες από αυτά κυρώσεις...».

Ενόψει των ανωτέρω διατάξεων επισημαίνονται τα εξής:

Οι Κανονισμοί Δικτύων Ύδρευσης των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης, οι οποίοι έχουν συνταχθεί και εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση του παραπάνω άρθρου, περιλαμβάνουν διατάξεις οι οποίες αναφέρουν τις κυρώσεις σε περίπτωση μη εξόφλησης λογαριασμών, μεταξύ των οποίων είναι και η επιβάρυνση του λογαριασμού αυτού με προσαυξήσεις ή τόκους, που καθορίζονται κατόπιν απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της Δ.Ε.Υ.Α.

Συνεπώς, το εκάστοτε Διοικητικό Συμβούλιο μιας Δ.Ε.Υ.Α., στις αρμοδιότητες του οποίου εμπίπτει η διοίκηση της επιχείρησης, η διαχείριση της περιουσίας και των πόρων της, καθώς και η επιμέλεια των υποθέσεων και των συμφερόντων της, δεν μπορεί ούτε έχει το δικαίωμα, να αγνοήσει και να παρακάμψει και τελικώς να μην επιβάλλει τις κυρώσεις (προσαυξήσεις κλπ) που προβλέπονται από το Νόμο και τον Κανονισμό Ύδρευσης, στις περιπτώσεις ανεξόφλητων λογαριασμών εκ μέρους των καταναλωτών, διότι τούτο θα απέβαινε σε βλάβη των συμφερόντων της ίδιας της επιχείρησης. Έχει όμως τη δυνατότητα να προβεί με απόφασή του στη σταδιακή και τμηματική καταβολή εκ μέρους των καταναλωτών του ποσού των οφειλών τους μετά των προσαυξήσεων που έχουν επιβληθεί, δυνάμει της περ. στ' της § 2 του άρθρου 5 του Ν. 1069/1980, η οποία αναφέρεται στους

εξώδικους συμβιβασμούς στους οποίους μπορεί να κάνει το Διοικητικό Συμβούλιο.

Επομένως επί του πρώτου ερωτήματος αρμόζει καταφατική απάντηση, ήτοι οι Δ.Ε.Υ.Α. υπέχουν υποχρέωση χρέωσης των προσαυξήσεων σε ληξιπρόθεσμες οφειλές ύδρευσης και αποχέτευσης των δημοτών.

2. Επί του δεύτερου ερωτήματος η γνώμη μου είναι η ακόλουθη:

Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, σύμφωνα με το αρ. 23 του ν. 1069/1980, «με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης που εγκρίνεται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο του δήμου ή κοινότητας στον οποίο ανήκει η επιχείρηση καθορίζονται όλα τα σχετικά με τη λειτουργία του δικτύου... καθώς και οι αντίστοιχες από αυτά κυρώσεις και γενικά κάθε λεπτομέρεια για τη λειτουργία, συντήρηση και εκμετάλλευση των έργων ύδρευσης της επιχείρησης. Μέχρι την έκδοση αυτών των κανονισμών εφαρμόζονται τα τιμολόγια που ισχύουν και οι κανονισμοί των υπηρεσιών υδρεύσεως και αποχετεύσεως του δήμου ή κοινότητας ή συνδέσμου από τους οποίους ιδρύεται η επιχείρηση».

Κατά το άρθρο 340 του Αστικού Κώδικα ορίζεται ότι «Ο οφειλέτης ληξιπρόθεσμης παροχής γίνεται υπερήμερος, αν προηγήθηκε δικαστική ή εξώδικη όχληση του δανειστή».

Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 341 του Αστικού Κώδικα, ορίζονται τα εξής : «Αν για την εκπλήρωση της παροχής

συμφωνηθεί ορισμένη ημέρα, ο οφειλέτης γίνεται υπερήμερος με μόνη την παρέλευση της ημέρας αυτής».

Σύμφωνα δε, με την παρ. 1 του άρθρου 345 του Αστικού Κώδικα «Όταν πρόκειται για χρηματική οφειλή, ο δανειστής σε περίπτωση υπερημερίας έχει δικαίωμα να απαιτήσει τον τόκο, υπερημερίας που ορίζεται από το νόμο ή με δικαιοπραξία χωρίς να είναι υποχρεωμένος να αποδείξει ζημία», ενώ κατά το άρ. 295 του ΑΚ «Αν οφείλεται τόκος από δικαιοπραξία χωρίς να ορίζεται το ποσοστό του, ισχύει ο νόμιμος τόκος. Ο τόκος από δικαιοπραξία, εφόσον δεν ορίζεται σ αυτήν κάτι άλλο, καταβάλλεται κάθε χρόνο».

Ενόψει των ανωτέρω διατάξεων επισημαίνονται τα εξής:

1) Με την ΑΚ 341 παρ. 1 ο νομοθέτης επιβεβαιώνει ότι σκοπός, για τον οποίο απαιτείται κατά κανόνα η όχληση, είναι η δημιουργία βεβαιότητας στον οφειλέτη για το χρόνο εκπλήρωσης της παροχής. Ο σκοπός αυτός ικανοποιείται και η όχληση είναι περιττή, όταν τα μέρη έχουν συμφωνήσει ορισμένη ημέρα για την εκπλήρωση της παροχής (δήλη ημέρα). Η συμφωνία μπορεί να είναι ρητή ή σιωπηρή. Από το περιεχόμενό της αρκεί και απαιτείται να προκύπτει προσδιορισμένος χρόνος παροχής. Ο προσδιορισμός μπορεί να γίνεται με κατευθείαν αναφορά σε ορισμένη ημερομηνία. Αρκεί όμως η ημερομηνία να προκύπτει και έμμεσα (π.χ. όταν ορίζεται άμεση εκπλήρωση ή εκπλήρωση μετά από προθεσμία ορισμένων ημερών). Κρίσιμο τελικά είναι να συνάγεται κατά τρόπο αναμφίβολο για τον οφειλέτη, πότε πρέπει να εκπληρώσει την παροχή. Ο χρονικός προσδιορισμός δεν είναι

απαραίτητο να εντοπίζεται σε μια ημέρα. Σαν χρόνος εκπλήρωσεως μπορεί να προβλέπεται και μεγαλύτερη χρονική διάρκεια (π.χ. μέσα στην τρέχουσα εβδομάδα, ή στον τρέχοντα μήνα ή στις δέκα προσεχείς ημέρες κ.λπ.), οπότε η εκπλήρωση θα πρέπει να γίνει ως το τέλος του χρονικού διαστήματος, που προβλέφθηκε. Επομένως, ο οφειλέτης καθίσταται υπερήμερος με την παρέλευση της δήλης ημέρας (βλ. σχετ. Απόστολου Γεωργιάδη - Μιχαήλ Σταθόπουλου - ΑΣΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΞ, Κατ' άρθρο ερμηνεία, Γενικό Ενοχικό - Εκδόσεις Π. Σάκκουλα, 1997, άρθρα 287 - 495, άρθρο 341 σελ. 237-238). Από τα παραπάνω διαπιστώνεται ότι για να καταστεί υπερήμερος ο οφειλέτης για την εκπλήρωση της παροχής του, αφενός μεν, θα πρέπει η συμφωνία αυτή να είναι ρητή, αφετέρου δε, να συνάγεται κατά τρόπο αναμφίβολο ο χρόνος εκπλήρωσης της παροχής από τον οφειλέτη.

2) Για τη δυνατότητα της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης και Αποχέτευσης να επιβάλλει τόκους υπερημερίας σε ληξιπρόθεσμες οφειλές καταναλωτών της, θα πρέπει να ειπωθούν τα εξής :

α.- Εάν στον Κανονισμό Ύδρευσης της Δ.Ε.Υ.Α., ο οποίος, ως γνωστόν έχει ισχύ ουσιαστικού νόμου, έχει προβλεφθεί ρητή διάταξη με το κάτωθι περιεχόμενο ή παρεμφερές, στην οποία να ορίζεται ότι *«οι καταναλωτές που δεν εξοφλούν την πληρωμή του λογαριασμού νερού στην αναγραφόμενη επί του τιμολογίου ημερομηνία πληρωμής, τότε, μετά την παρέλευση αυτής, υποχρεούνται πλην του ποσού, να καταβάλλουν και τόκους υπερημερίας από την επομένη δήλη ημέρα»*, τότε, σ' αυτήν την περίπτωση η επιχείρηση μπορεί να επιβάλλει **τόκους υπερημερίας.**

β.- Εάν παρά την ως άνω παράλειψη, δηλαδή την άνω σχετική πρόβλεψη στον Κανονισμό Ύδρευσης, υπάρχει πρόβλεψη περί καταβολής τόκων υπερημερίας στις ληξιπρόθεσμες οφειλές των καταναλωτών στο συμφωνητικό σύνδεσης με το δίκτυο ύδρευσης που καταρτίζεται και υπογράφεται μεταξύ της επιχείρησης και του καταναλωτή, τότε, η επιχείρηση μπορεί να επιβάλλει τόκους υπερημερίας στις ληξιπρόθεσμες οφειλές, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 345 του Αστικού Κώδικα.

Στην περίπτωση που δεν έχει υπάρξει ρητή διάταξη περί επιβολής τόκων υπερημερίας στο σχετικό συμφωνητικό σύνδεσης με το δίκτυο ύδρευσης, η επιχείρηση δεν μπορεί να επιβάλλει τόκους υπερημερίας, αλλά θα πρέπει για να επιβληθούν τόκοι υπερημερίας να έχει προηγηθεί όχληση προς κάθε ένα από τους καταναλωτές-οφειλέτες.

3) Η διαδικασία που θα πρέπει να ακολουθήσει η επιχείρηση σ' αυτή τη περίπτωση είναι η εξής :

Να κοινοποιήσει σε καθένα ξεχωριστά από τους υπόχρεους για τη πληρωμή των ληξιπρόθεσμων οφειλών τους με αρμόδιο δικαστικό επιμελητή, Εξώδικη Πρόσκληση στην οποία να περιγράφεται με λεπτομέρεια η αιτία της οφειλής, οι χρονικές περίοδοι χρήσης του δικτύου ύδρευσης, η αξία από τη χρήση του νερού, πλέον των λοιπών κονδυλίων και επιβαρύνσεων που ενδεχομένως προβλέπονται από τον Κανονισμό Ύδρευσης, που και αυτά πρέπει να αναγράφονται αναλυτικά, καθώς και το συνολικό ποσό της οφειλής των, του οποίου

συνολικού ποσού πρέπει να ζητάτε την άμεση εξόφλησή του, εντός ορισμένης προθεσμίας.

Ως προς τον καθορισμό του επιτοκίου, λόγω της οφειλής τόκων από την σύμβαση παροχής νερού, λαμβάνεται ο νόμιμος τόκος, όπως αυτός ισχύει κάθε φορά, ο οποίος σήμερα ανέρχεται σε ποσοστό 8,50%.

Αθήνα, 20.03.2013

Ο γνωμοδοτών Δικηγόρος

Πάνος Ζυγούρης